

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Icehearts osana esikouluarkea Oulussa

Marika Salmelainen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

09 / 2015

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Marika Salmelainen	Sivumäärä 37 ja 3 liitesivua
Työn nimi Icehearts osana esikouluarkea Oulussa	
Ohjaava(t) opettaja(t) Regina Pesonen ja Jaana Karjalainen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Suomen Icehearts ry, Jari Malmi	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää Pyykösjärven, Tuiran ja Puolivälikankaan esikoulujen henkilökunnan mielipiteitä Oulun Icehearts toiminnasta ja sen mahdollisista vaikutuksista lasten kasvuun ja kehitykseen. Tarkoituksena oli myös selvittää syitä, jotka vaikuttivat henkilökunnan päätöksiin ehdottaa poikia Icehearts joukkueeseen.</p> <p>Työn tilaajana toimii Suomen Icehearts, jonka tarkoituksena on käyttää opinnäytetyötä Oulun Icehearts toiminnan kehittämiseen ja laajentamiseen. Opinnäytetyön tulokset on toimitettu myös Oulun kaupunginvaltuustolle, tämän tarkoituksena on saada Oulun kaupunki tukemaan ja jatkamaan Icehearts toimintaa laajemmin.</p> <p>Kyselyn toteutin paperisena kyselytutkimuksena. Vastaajiksi valitsin lastentarhaopettajia ja lastenhoitajia, jotka olivat seuranneet Iceheartsin järjestämää toimintaa ja toimivat lasten kanssa päivittäin esikoulujessa. Vastaajia oli 18 joilta 16 sain vastaukset.</p>	
Asiasanat esikoulu, Icehearts, kasvu, kehitys	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Marika Salmelainen	Number of Pages 37, 3
Title Icehearts as part of pre-school everyday life in Oulu	
Supervisor(s) Regina Pesonen ja Jaana Karjalainen	
Subscriber and/or Mentor Finland Icehearts ry, Jari Malmi	
Abstract <p>Purpose of the thesis was to find out pre-school staff opinions at Pyykösjärvi, Tuira and Puolivälinkangas per-schools about Oulu Icehearts activities and its potential impact on the growth and development of the children. The aim was also to determine the reasons behind the personnel decisions when proposing boys to the Icehearts team.</p> <p>The client, Icehearts Finland ry, will use the results of the thesis work to develop and expand operations of Icehearts Oulu ry. The results of the thesis has been submitted to the City Council of Oulu, this is to support the City of Oulu and continue the Icehearts activity more broadly.</p> <p>I performed a survey questionnaire. As participants I selected the nursery teachers and childminders, who had followed the activities organized by Icehearts and work with children on a daily pre-school everyday life. I got answers from 16 of 18 of the selected participants.</p>	
Keywords pre-school, Icehearts, growth, development	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 ICEHEARTS	6
2.1 Icehearts-toimintamalli	6
2.2 Toiminnan vaiheet	7
3 LIIKUNTAKASVATUS	10
4 TUTKIMUSPROSESSI	12
4.1 Aiheen rajaus	12
4.2 Tavoitteet	13
4.3 Menetelmä	14
4.4 Tulokset	15
5 KEHITTÄMISIDEA JA POHDINTA	32
5.1 Kehittämisidea	32
5.2 Pohdinta	33
LÄHTEET	35
LIITTEET	38

1 JOHDANTO

Suoritin harjoittelun ja projektiopintoni Oulun Icehearts toiminnan mukana keväällä 2015. Tutustuin tänä aikana Icehearts-toimintamalliin ja pääsin olemaan mukana Oulun joukkueen ydinryhmän kokoamisessa. Kevään aikana keskustelimme Oulun kasvattajan kanssa useita kertoja uusien joukkueiden ja kasvattajien saamisesta Ouluun, koska olimme huomanneet, että toiminnalle olisi tarvetta. Tilanne oli jatkon kannalta epävarma, koska neuvottelut Oulun kaupungin kanssa olivat kesken.

Pyykösjärven, Tuiran ja Puolivälikankaan päiväkodeista saimme kuulla hyvää palautetta heille järjestetystä toiminnasta. Tämä herätti sekä minun ja kasvattajan että päiväkotien henkilökunnan välillä keskustelua siitä, kuinka tärkeää olisi saada tieto menemään Oulun kaupungille asti, jotta se mahdollisesti edesauttaisi Icehearts-toimintamallin jatkuvuutta. Kehotimmekin päiväkotien henkilökuntaa puhumaan toiminnasta työpaikallaan ja tutuilleen, jotta sana kiertäisi laajemmalle ja saataisiin Icehearts Oulussa tutuksi.

Opinnäytetyöhöni idea syntyi minun ja kasvattajan vitsailun ohella. Ymmärsimme, että minä voisin kerätä tietoa, jota voitaisiin hyödyntää tilanteen edistämiseksi, ja samalla hyödyntää sen omiin opintoihini. Tästä syntyi idea alkaa tutkimaan niiden lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien mielipiteitä, jotka olivat seuranneet Iceheartsin järjestämää toimintaa esikoululaisille. Tarkoituksena oli selvittää heille järjestetyn liikunnallisen toiminnan vaikutuksia lapsiin, ulkopuolisen ohjaajan vaikutusta sekä kerätä tietoa perusteluista miksi he olivat ehdottaneet poikia Icehearts joukkueeseen. Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää ja edistää Oulun Icehearts toimintaa.

Opinnäytetyön alussa keskityn esittelemään Icehearts-toimintamallin yleisesti, mutta esittelen myös Oulun toiminnan ja sen tilanteen. Käsittelen liikuntakasvatuksen omana osiona, koska mielestäni on tärkeää ymmärtää, kuinka liikunnalla voidaan vaikuttaa lapsen kasvuun ja kehitykseen, se on myös Iceheartsin tavoitteena. Teorian esiteltyäni esittelen tutkimuksen vaiheet ja tulokset.

2 ICEHEARTS

Icehearts ry on lastensuojelujärjestö, joka on aloittanut toimintansa Vantaalla 1996, sen perustajia ovat Ilkka ja Ville Turkka. Alusta lähtien he ovat kehittäneet Icehearts-toimintamallia. (Turkka & Turkka 2008, 11.) Tavoitteena heillä on ollut alusta lähtien kehittää valtakunnallinen järjestö, jolla tavoitettaisiin mahdollisimman paljon lapsia ja luotaisiin heille mahdollisuus sekä harrastaa että olla osa yhteisöä (Icehearts 2015a).

2.1 Icehearts-toimintamalli

Icehearts-toimintamalli perustuu varhaiseen puuttumiseen ja pitkäkestoiseen toimintaan sekä tarjoaa ammatillista tukea lapsille (Icehearts 2015a). Toimintamalli on kehitetty ennaltaehkäisemään syrjäytymistä, edistämään lasten hyvinvointia ja sosiaalisia taitoja. Iceheartsin kehittämä malli tarjoaa lapsille turvallisen aikuisen, joka toimii heidän mukanaan läpi kaikkien nivelvaiheiden. Joukkue tukee lapsen kasvua, jotta hänestä kasvaa itseensä luottava ja muut huomioiva joukkueen jäsen. (Icehearts 2015b)

Asiantuntijoilla on herännyt huoli lasten ja nuorten fyysisen aktiivisuuden laskeumisesta ja motoristen taitojen heikkenemisestä. Näiden muutosten pelätään lisäävän terveysongelmia, työkyvyn heikkenemistä sekä aiheuttavan enemmän oppimisvaikeuksia ja syrjäytymistä. (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013a, 12.) Icehearts-toimintamallin avulla pyritään puuttumaan edellä mainittuihin asioihin, jotta lasten ja nuorten kehitys saataisiin ohjattua oikeaan suuntaan, eikä esim. oppimisvaikeuden ja syrjäytymiset lisääntyisi entisestään (Icehearts 2015b). Liikunta ja urheilu toimivat myös terveydellisten haittojen ennaltaehkäisijänä ja niiden avulla ennaltaehkäistään mm. ylipainoa ja kehitetään fyysistä kuntoa (Icehearts 2015a). Yhden joukkueen toiminta-aika on 12 vuotta. Toiminta aloitetaan lasten ollessa 6-vuotiaita ja se kestää täysi-ikäisyyteen asti. Lapsen ja toiminnan onnistumisen kannalta, on tärkeää, että lapsi pysyy joukkue-toiminnassa mukana. Tämän vuoksi kukaan lapsista ei voi tulla erotetuksi joukkueesta. (Turkka ym. 2008, 15–18.) Lapsen tukeminen ja kasvattaminen tapah-

tuu Icehearts-toimintamallin mukaan joukkueurheilun tai muun ryhmätoiminnan avulla (Turkka ym. 2008, 17). Joukkue toiminnassa mukana olevat lapset pääsevät kokemaan erilaisia tunnekokemuksia, joita ei välttämättä muualla pääse kokemaan. Tällaisia kokemuksia voivat olla esim. oppimisen tunne, voiton riemu ja tappion harmittavuus. (Lintunen 2007, 29–30.)

Aikuisen rooli eli kasvattajavalmentajan rooli on yksi tärkeimmistä tekijöistä toimintamallissa. Hän on henkilö, joka sitoutuu toimimaan lasten kanssa ainakin 12 vuoden ajan. Kasvattaja on se henkilö, johon sekä lapsi että perhe voivat turvautua kun tuntevat tarvitsevansa apua tai tukea. Kasvattajan ollessa läsnä lapsen ja perheen elämässä pystyy hän puuttumaan ajoissa heidän ongelmiinsa, jolloin mahdollinen syrjäytyminen pystytään ennaltaehkäisemään. Kasvattaja on lapsen mukana jokaisessa elämäntilanteessa ja hänen tehtävänsä on ohjata ja opastaa harrastamisessa. Hän on lapselle samalla ystävällinen kasvua tukeva aikuinen sekä sääntöjä ja normeja asettava ja niiden noudattamista vaativa aikuinen. (Turkka ym. 2008, 17–18; Icehearts 2015b.)

Icehearts toimii yhteistyössä sosiaali- ja sivistystoimen kanssa. Se antaa kunnan sosiaalipalveluiden käyttöön valmiin toimintamallin, jota he voivat käyttää työvälineenään työssään. Toimintamallin tärkein tarkoitus on toimia lasten hyväksi, mutta samalla tukea sosiaalityön, koulun ja vapaa-ajan toimintaa. (Icehearts 2015b.)

2.2 Toiminnan vaiheet

Opinnäytetyössäni keskityn toiminnan alku vaiheeseen ja esikouluvuoden aikana tapahtuneisiin asioihin. Toiminta kunnassa aloitetaan alueella, jossa sosiaali-toimen tilastojen perusteella on eniten erityistä tukea tarvitsevia lapsia. Nämä alueet ovat niitä, joissa lasten kehittyminen ja kasvaminen ovat pahimmin uhatuna ja mihin toimintaa tulisi järjestää. Valitun alueen päiväkoteihin ja kouluihin järjestetään kasvattajan toimesta esittely järjestön toiminnasta. Toiminnan alettua päiväkodit aloittavat yhteistyössä kasvattajan kanssa kartoittamaan lapsia, joiden he uskovat tarvitsevan eniten Iceheartsin tarjoamaa tukea. Lasten vanhemmille toimitetaan kirje, jossa heitä tiedotetaan toiminnasta ja ehdotetaan

tapaamista kasvattajan kanssa. Kasvattajan tehtävänä on antaa perheille riittävästi tietoa toiminnasta ja mahdollisesta joukkueeseen liittymisestä. Sen jälkeen vanhemmat tekevät yhdessä lapsen kanssa lopullisen päätöksen osallistuuko lapsi joukkue-toimintaan. (Icehearts 2015a; Turkka ym. 2008, 15–17.)

Joukkueen kokoaminen aloitetaan esikouluikäisistä, joista kootaan ns. ydinryhmä, joka tarkoittaa maksimissaan 10 lasta. Toiminnan aloittaminen pienellä ydinryhmällä perustuu lasten sosiaalisen kantokyvyn rajallisuuteen. Myöhemmin joukkuetta tullaan täydentämään ja pelaajia tulee olemaan joukkueessa lopulta n. 20–25 lasta. (Icehearts 2015a.) Toiminnan aloittaminen jo kuusivuotiaille perustuu osittain myös siihen, että tässä vaiheessa vanhempien ja lasten päivittäinen kohtaaminen on mahdollista, koska vanhemmat kuljettavat lapsensa päivittäin päiväkotiin ja sieltä pois. Vanhemmat ovat tässä vaiheessa vielä enemmän kiinnostuneita lasten elämästä kuin heidän oppimiskyvystään, tämä tilanne muuttuu lapsen aloittaessa koulun. Jotta joukkueeseen valitut lapset voidaan järjestää samaan kouluun, tulee toiminta saada alulle jo esikouluvuoden aikana. Lasten ollessa samassa koulussa, helpottuu kasvattajan työ ja mahdollistaa hänelle kontaktin ylläpitämisen pelaajiin myös koulun aikana. (Turkka ym. 2008, 16.)

Oulun Icehearts-toiminta on alkanut syksyllä 2014. Oulun kasvattaja Jari Malmi aloitti työnsä sosiaalitoimen määrittelemällä alueella, eli Puolivälikankaalla, Tuirassa ja Pyykösjärvellä. Hän aloitti toiminnan kiertämällä määritellyn alueen päiväkodeissa ja kouluissa esittelemässä itsensä ja järjestön toiminnan tarkoituksen. Päiväkodeissa Icehearts-toiminta aloitettiin syksyllä 2014, kerran viikossa n. 1-1,5h per ryhmä, kestäväällä liikunnallisella toiminnalla ja tämä jatkui säännöllisesti koko lukuvuoden. Toiminta oli alustavasti suunnattu vain pojille, mutta osassa päiväkodeista poikia oli vähän, joten Malmi päätti mahdollistaa liikunnan myös tytöille, jolloin peleihin ja leikkeihin riittäisi osallistujia. Lukuvuoden aikana Malmi ja minä järjestimme lapsille monipuolista liikuntaa erilaisissa ympäristöissä. Leikkien ja pelien tarkoituksena oli sekä kasvattaa että kehittää lasten taitoja esim. sosiaalisia ja motorisia taitoja. Lukuvuoden aikana pääsimme seuraamaan lasten toimintaan myös heidän esikouluarjessaan, jolloin osasta heistä saattoi havaita erilaisia käyttäytymismalleja kuin mitä heiltä oli totuttu näkemään. Havainnointi oli mielestämme tarpeellista, koska olimme huomanneet,

että lasten käyttäytyminen muuttuu erilaisissa toimintaympäristöissä. Sen ansiosta pystyimme näkemään lapsista asioita, joita ei liikunnan aikana voinut havaita, koska ohjasimme toimintaa. Pystyimme tämän ansiosta ymmärtämään paremmin päiväkodin henkilökunnan mielipiteitä ja heidän näkemyksiään lasten toimimisesta erilaisissa ympäristöissä.

Harjoitteluni alkaessa, tammikuussa 2015, Oulun Icehearts-toiminta oli siinä vaiheessa, että Oulun kasvattaja yhteistyössä päiväkotien henkilökunnan kanssa aloittivat poikien kartoittamisen joukkueeseen. Pidimme heidän kanssa palaveriteita, joissa keskustelimme lapsista, jotka mahdollisesti tarvitsisivat Iceheartsin tarjoamaa tukea. Lopulta havaitsimme, että poikia, jotka tarvitsisivat erityistä tukea, on enemmän kuin mitä ydinryhmään voi ottaa. Kartoittamisen jälkeen päiväkotien henkilökunta välitti tiedon poikien vanhemmille, että Icehearts kasvattaja tulee olemaan yhteydessä heidän poikaansa liittyvissä asioissa. Kasvattaja sopi vanhempien kanssa tapaamisesta, jossa keskustelimme pojan mahdollisesta liittymisestä Icehearts joukkueeseen. Lopulta Oulun joukkueen ydinryhmä koostui 6 pelaajasta.

Ensimmäinen tärkeä nivelvaihe on kasvattajalla ja lapsella yhdessä edessä kun lapsi siirtyy esikoulusta ensimmäiselle luokalle. Koulussa kasvattaja aloittaa toiminnan oman ydinryhmänsä kanssa. Kouluvuosien aikana mukaan toimintaan tulee muita erityistä tukea tarvitsevia lapsia, jotka liittyvät osaksi joukkueita. Koulumaailmassa kasvattaja tekee yhteistyötä opettajien ja koulun oppilashuoltoryhmän kanssa. Yhteistyössä he rakentavat jokaiselle joukkueen jäsenelle koulupäivän ja iltapäivätoiminnan heidän tarpeitaan tukevaksi. Alakoulun aikana joukkue toiminta lisääntyy ja joukkue valitsee heille sopivan urheilulajin. He harjoittelevat omaa lajiaan ja osallistuvat lajiliiton järjestämiin sarjoihin. Seitsemännen toimintavuoden lopulla kasvattaja aloittaa yhdessä lapsen, perheen sekä koulun kanssa valmistautumaan yläkouluun siirtymistä varten. (Icehearts 2015b.)

Lasten kehitys ja kasvu ovat yläkouluikäisillä nopeaa. Heidän elämässään tapahtuu paljon uusia asioita ja päihteet, seurustelu sekä itsenäistyminen tulevat osaksi lasten elämää. Nämä saattavat aiheuttaa lapsille ongelmia, jopa koulussa. Heidän ei tarvitse selvitä uusien asioiden käsittelemisestä yksin, vaan hei-

dän kasvattajansa toimii heidän tukenaan. Vuosien aikana rakennetun luottamuksuhteen ansiosta, lasten on helpompi puhua vaikeistakin asioista kasvattajalleen. Lasten oma-aloitteisuus asioiden käsittelyssä helpottaa kasvattajan mahdollisuutta tukea joukkueen jäseniä. Kasvattaja aloittaa valmistautumisen jatko-opintoihin yhdessä lapsen ja hänen perheensä kanssa. Jatko-opinnot suunnitellaan jokaiselle lapselle henkilökohtaisesti, jolloin jokaiselle löydetään sopiva koulutusmuoto. (Icehearts 2015b.)

3 LIIKUNTAKASVATUS

Opinnäytetyössäni keskityn liikuntakasvatukseen, koska mielestäni Icehearts hyödyntää liikuntakasvatuksen ajatuksia toimintamallissaan. Liikuntakasvatus on laaja käsite, joka kattaa kaiken toiminnan jossa liikuntaan liittyviä asioita toteutetaan kasvatus näkökulmasta (Laakso 2010a). Erilaisten liikuntataitojen oppiminen ja liikunnan ottaminen osaksi elämää, ovat liikuntakasvatuksen tavoitteena. Näihin keskittymällä pystytään tukemaan myös kasvua ja kehitystä, sekä edistämään hyvinvointia ja terveyttä. (Lintunen 2007, 29–30.)

Liikunta vaikuttaa positiivisesti lasten ja nuorten kasvuun, kehitykseen, oppimiseen, terveyteen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Tarkkojen liikuntasuosituksen määrittelemisen alle kouluikäisille on mahdotonta. Liikuntasuosituksen mukaan lasten tulisi kuitenkin harrastaa päivässä vähintään 1-2 tuntia reipasta liikuntaa, jonka aikana heidän tulisi hengästyä. Liikunta suoritusta ei tarvitse tehdä kerralla, vaan päivän liikunta-annos voidaan jakaa lyhyempiin osiin, joiden tulee olla kuitenkin vähintään 10 minuuttia kestäviä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015; Suomen Sydänliitto ry 2015a.) Alle kouluikäisten lasten liikunta-annos koostuu yleisesti leikistä ja arjen toiminnasta (Suomen Sydänliitto ry 2015b).

Liikunnan avulla kasvattamisesta puhutaan kun liikuntaa käytetään lasten kasvun ja kehityksen tukemisessa (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013b, 20). Tärkeintä toiminnassa on muistaa toivotut kasvatustavoitteet ja liikunnan kasvatumahdollisuudet (Laakso 2010b). Liikkumiseen, elämäntapoihin ja hyvinvointiin liittyvien tietojen, taitojen ja asenteiden opettaminen on liikuntaan kasvatta-

mista ja niiden tarkoituksena on, että henkilö pystyy ja haluaa harrastaa liikuntaa myös vapaaehtoisesti. Liikuntakasvatuksen tulee tarjota mahdollisimman monipuolista toimintaa erilaisissa toimintaympäristöissä, koska jokaisen harrastaminen on yksilöllistä. Monipuolisella toiminnalla voidaan mahdollistaa jokaiselle tilaisuus löytää itsellensä sopiva tapa harrastaa. (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013b, 20; Laakso 2009.)

Liikunnan avulla voidaan rakentaa ja kehittää, lapsen persoonallisuuden kehittymiselle tärkeää, myönteistä minäkuvaa. Myönteisen minäkuvan omaava henkilö luottaa itseensä, omiin taitoihinsa, sosiaalisiin suhteisiinsa sekä suhtautuu omaan kehoon positiivisesti. (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013b, 21.)

Liikunnan avulla voidaan edistää ja tukea lapsen sosioemotionaalista kehitystä, eli tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehitystä (Nuorisuomi 2015). Tunne- ja vuorovaikutustaitoihin kuuluu taito pystyä ymmärtämään, käsittelemään ja ilmaisemaan omia tunteitaan, toimintaa ja ajatuksiaan sekä taito auttaa toista omaehtoisesti. Altruismi eli kyky osata tukea toista henkisesti ja taito ylläpitää ihmisuhteita ilman hyödyn tavoittelemista itselleen sekä empatiakyky eli kyky suhteuttaa omat tunteensa toiseen ja ymmärtää toisen tilannetta ovat osa tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Sosioemotionaalisilla taidoilla ei tarkoiteta ainoastaan positiivisia tunteita vaan taitojen kehittymiseen kuuluvat myös negatiiviset tunteet ja niiden ratkaiseminen. (Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013b, 22.)

Liikuntatilanteissa tulee hetkiä jotka luovat mahdollisuuden miettiä oikean ja väärän, itsekkyyden ja oikeudenmukaisuuden välisiä suhteita erilaisissa tilanteissa. Tilanteet luovat mahdollisuuden ajatella sääntöjen noudattamisen tärkeyttä, sekä luovat mahdollisuuden kasvatukselliseen näkökulmaan. Nämä tilanteet tulee hyödyntää oikein, koska ne ovat helposti pilattavissa esim. liiallisella kilpailulla. Toimintaa ohjaavan henkilön rooli on tilanteissa tärkeä, koska hänen puuttuminen tai puuttumatta jättäminen vaikuttavat toiminnan kulkuun. (Laakso 2007, 21–22; Jaakkola, Liukkonen & Sääkslahti 2013b, 20–23.) Tutkimustuloksista, jotka ovat ilmestyneet vuosien 2008–2011 aikana, on havaittu, että fyysisellä aktiivisuudella on positiivisia vaikutuksia lasten tiedolliseen toimintaan, esim. muistiin, tarkkaavaisuuteen ja yleisiin tiedonkäsittely- ja ongelmaratkaisutaitoihin. Liikunnalla on huomattu olevan myös positiivisia vaikutuksia luokkakäyttäytymiseen ja tehtäviin keskittymiseen. (Opetushallitus 2012, 5-6.)

Psykomotorisessa kasvatustilassa keskitytään koko persoonallisuuden kehittämiseen erilaisten liikunta- ja havaintokokemusten avulla. Kasvatustilakäsityksen tavoitteena on mm. keskittymiskyvyn ja aktiivisuuden parantaminen, sosiaalisten taitojen tukeminen ja itsetunnon vahvistaminen, mutta siinä keskitytään lähtökohtaisesti lapsen hallitsemien taitojen kehittämiseen ja tukemiseen. (Miettinen 1999, 65.)

Kaikille ryhmille liikunta ei ole sopivin kasvatustilamenetelmä. Vaihtoehtoisia menetelmiä voivat olla taidekasvatus tai erilaisten kasvatustilamenetelmien yhdisteleminen. Hyvänä esimerkkinä mielestäni toimii suunnistus. Suunnistuksessa voidaan käyttää sekä liikunnallisia kasvatustilamenetelmiä että taide- ja ympäristökasvatustilamenetelmiä (Ruokonen & Rusanen 2009, 13). Taidekasvatus luo mahdollisuuden oppia eri varhaiskasvatuksen sisältöalueita. Eri taidekasvatustapojen esim. draamakasvatuksen, draaman ja teatterin toimintamuotojen, avulla voidaan kehittää lasten sosiaalisuutta ja tunnetaitoja. (Ruokonen & Rusanen 2009, 14; Toivanen 2009, 30.) Siinä toiminta perustuu leikinomaiseen ja lapsen kehitystasoon sopivaan toimintaan, joka kehittää kielellisiä taitoja. Draama kasvatustilamenetelmänä vaatii toisten huomioonottamista, sekä lasten että aikuisten välistä yhteistyötä. Se luo myös mahdollisuuden selvittää asioita, joista puhuminen voi tuntua haastavalta. (Toivanen 2009, 31–32.)

4 TUTKIMUSPROSESSI

4.1 Aiheen rajaus

Lukuvuoden 2014–2015 aikana Jari Malmi on työskennellyt yhdessä Suomen Icehearts ry:n toiminnanjohtajan Ville Turkan ja kehittämis- ja talousjohtajan Teemu Vartiamäen sekä Oulun kaupunginvaltuuston kanssa pyrkien mahdollisesti laajentamaan Icehearts-toimintaa Oulussa. Iceheartsin tavoitteena on saada lisättyä Oulussa sekä joukkueiden että kasvattajien määrää. Harjoitteluni aikana keväällä 2015 Oulun Icehearts-toiminta ja kasvattajat saivat päiväkotien henkilökunnalta positiivista palautetta toiminnastaan sekä sen vaikutuksista lap-

siin. Palautteen saanti herätti minun ja kasvattajan välillä keskustelua, kuinka tämä tieto saataisiin välitettyä kaupunginvaltuustolle. Palaute oli mielestämme tärkeää saada välitettyä eteenpäin, koska se kertoi toiminnan hyödyistä lyhyen ajan sisällä. Oulun Icehearts-toiminnan epävarman jatkuvuuden takia syntyi tarve tiedon keräämiselle, jotta ne voitaisiin toimittaa kaupunginvaltuustolle. Oulun kaupunginvaltuustolle on toimitettu tietoa Iceheartsin-toiminnan taloudellisista vaikutuksista, joita joukkue toiminnalla voidaan saavuttaa 12 vuoden aikana. Malmin ja Vartiamäen kanssa pidimme tärkeänä saada tietoa ensimmäisen vuoden aikana tapahtuneista hyödyistä, koska se kertoisi konkreettisesti toiminnan toimivuudesta ja lasten kanssa työskentelevien mielipiteitä. Tällä tiedolla mielestämme voisi olla edistävää vaikutus Oulun Icehearts joukkueen kannalta.

Minulla mielenkiinto aiheeseen syntyi, koska se vastaisi konkreettista tarvetta ja edistäisi mahdollisesti Oulun Icehearts-toimintaa. Harjoitteluni aikana havaitsin, että Oulussa on suuri tarve Iceheartsin kaltaiselle toiminnalle. Jo pienellä alueella pystyin huomaamaan kuinka paljon päiväkodeissa on lapsia, jotka tarvitsevat erityistä tukea kasvussa ja kehityksessä. Minua yllätti useiden lasten heikot motoriset ja sosiaaliset taidot sekä liikkumattomuus. Huomasin harjoitteluni aikana, että tytöt tarvitsisivat myös oman joukkueen, jotta heille pystyttäisiin tarjoamaan tukea. Tämä oli yksi syistä, miksi halusin tarttua tähän aiheeseen ja pyrkiä edistämään Oulun Icehearts-toimintaa.

4.2 Tavoitteet

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Pyykösjärven, Tuiran ja Puolivälikan-kaan esikoululaisten kanssa työskentelevien mielipiteitä vuoden aikana tapahtuneesta Icehearts-toiminnasta. Tarkoituksena on selvittää onko toiminnalla kehitetty lasten taitoja. Näitä asioita tarkastelen sekä ryhmässä tapahtuneessa kehittämisessä että yksilötasolla tapahtuneesta kehityksestä. Tarkoituksena on selvittää myös syitä poikien erityisen tuen tarpeeseen. Opinnäytetyön tavoitteena on, että Icehearts voisi hyödyntää sitä Oulun joukkueen ja mahdollisten tulevien joukkueiden kehittämiseen ja toiminnan edistämiseen.

4.3 Menetelmä

Valitsin menetelmäkseni opinnäytetyöhöni kyselytutkimuksen, koska sillä uskon saavani kerättyä parhaiten mielipiteet lastentarhanopettajilta ja lastenhoitajilta. Kyseisellä tutkimustavalla kysymykset esitetään lomakkeen välityksellä (Vehkalahti 2014, 11). Kyselylomakkeeni koostuu avoimista osioista. Mielestäni ne olivat oikea vaihtoehto, koska avoimiin osioihin vastaajat voivat vapaasti kirjoittaa asiat, jotka he haluavat tuoda esille. Vastausvaihtoehtoja käyttämällä tutkimustulokset rajoittuisivat ja ohjaisivat helposti vastaajia haluamaani suuntaan, sekä niitä olisi minun ollut vaikea määritellä ja rajata. Vehkalahden mukaan avovastauksilla on helpompi saavuttaa tietoa mikä muuten voisi jäädä huomioimatta. Kun vastausvaihtoehtoja on vaikea määritellä tai niitä on liikaa, ovat avovastaukset silloin oikea vaihtoehto. (2014, 25.) Avoimien osioiden vastauksista voi saada uusia ideoita ja ne antavat melko tarkasti tiedon vastaajan mielipiteistä. Kuitenkin avoimiin kysymyksiin on vastaajan helpompi jättää vastaamatta tai vastaaminen tapahtuu epätarkasti. Vastaus olla myös epätarkka, eikä välttämättä vastaa kysymykseen. (Valli 2010a, 126.)

Kyselylomaketta tehdessä tulee muistaa ennakkosuunnittelun tärkeys, koska jälkeinpäin kysymyksiä ei voi tarkentaa (Valli 2010b, 236). Tutkimukseni tarkoitusta varten ei ollut olemassa valmista kyselylomaketta, joten minun täytyi itse suunnitella sellainen. Tarkoitukseni oli suunnitella mahdollisimman yksiselitteinen lomake, jotta vastaajien olisi helppo ymmärtää kysymykset. Tällä tavoin uskoin, että vastaukset vastaisivat mahdollisesti paremmin kysymyksiin ja niitä olisi myöhemmin helpompi tulkita. Vallin mielestä kyselylomakkeiden tulkinta on sekä vastaajalle että tutkijalle vaikeaa, vastaajalle kysymysten ymmärtäminen voi olla vaikeaa kun taas tutkijalle vastausten ymmärtäminen (mt. 236–237).

Tutkimukseni toteutin paperilomakkeiden avulla, jotta kysely ei jäisi huomioimatta vaan vastaukset saataisiin mahdollisimman monelta vastaajalta. Sähköistä kyselyä käyttäessäni olisi vastausten saaminen saattanut vaikeutua, koska mielestäni se olisi saattanut jäädä monelta huomioimatta. Paperisella versiolla oli helpompi varmistaa, että vastaukset voitaisiin toimittaa minulle heti takaisin ja voisin aloittaa tiedon kokoamisen mahdollisimman pian.

Tutkimusta tehdessä tulee muistaa, että vastausten antaminen ei saa viedä liikaa vastaajien aikaa (Valli 2010a, 108). Kyselyyn vastaamisen mahdollistin niin, että vastaajat pystyivät Icehearts-toiminnan aikana vastaamaan, koska silloin heidän ryhmänsä oli meidän ohjattavissa. Kyselyyn osallistuivat päiväkodeista ne henkilöt, jotka olivat seuranneet vuoden aikana Icehearts-toimintaa ja ovat olleet lapsien kanssa tekemisissä esikouluarjessa eli lastentarhaopettajat ja lastenhoitajat. Tarkoitukseni oli saada vastaajiksi jokaisesta päiväkodista n. 2-3 henkilöä.

Ensimmäinen sivu lomakkeessa on saatekirje, jonka avulla vastaajalle annetaan tietoa tutkimuksen tekijästä, tavoitteesta ja käyttötarkoituksesta. Saatekirjeellä on vaikutusta motivoituuko vastaaja vastaamaan vai jättääkö hän vastaamatta. (Vehkalahti 2014, 47–48.) Saatekirjeen avulla esittelin kyselyn käyttötarkoituksen ja ohjeistin vastausten antamisessa. Toimitin kyselyt vastaajille itse ja olin paikalla vastauksia antaessa, joten tiedotin vastaajia myös sanallisesti. Pidin sekä kyselyn että saatekirjeen lyhyenä. Tämä oli mielestäni oikea valinta, koska henkilökohtaisesti pystyin paremmin esittelemään kyselyn ja sen käyttötarkoituksen. Omalla käytökselläni pystyin mielestäni motivoimaan vastaajia vastaamaan. Pidin tärkeänä, että vastaajan henkilötietoja ei tule tuoda esille eikä myöskään lasten nimiä, jotta ketään ei voisi tunnistaa vastauksista. Tämä toivoakseni antoi rehellisemmät vastaukset ja suojaa sekä vastaajia että lapsia.

Toimitin päiväkoteihin yhteensä 18 kyselylomaketta, joista palautettiin 13, mutta vain kaksi henkilöä jätti vastaamatta. Osa vastaajista vastasivat yhdessä yhdelle lomakkeelle, koska heidän mielipiteensä olivat yhtenäiset. Toisinaan vastaajilta voidaan pyytää yhteisiä vastauksia, eli ryhmävastauksia, jolloin heidän tulee keskustella vastauksista yhdessä (Valli 2010a, 103). Mielestäni ryhmävastaukset eivät vaikuttaneet tutkimustulokseen. Ryhmävastauksia antaessaan he pystyivät keskustelemaan asioista samaan aikaan ja se saattoi mahdollisesti laajentaa heidän näkemystään ja se toivoakseni näkyi myös vastauksissa.

4.4 Tulokset

Ilkka ja Ville Turkka ovat tutkineet toimintamallin hyötyjä jotka on saavutettu vuoteen 2008 mennessä (Turkka ym. 2008).

Kuva 1 Hyöty lapselle

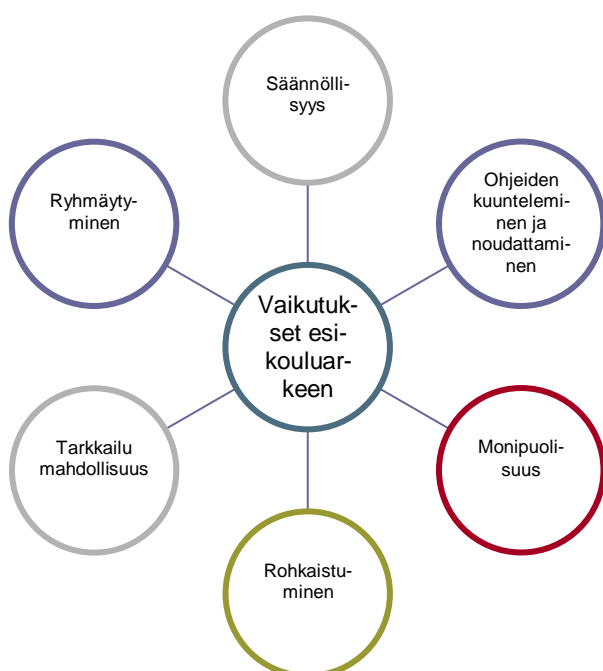
Lasten on huomattu olevan suvaitsevaisempia kuin ennen joukkueeseen tuloaan. Tätä he eivät kuitenkaan helposti ole itse oppineet vaan ovat tarvinneet aikuisen apua, joka kieltää epäasiallisen käyttäytymisen. (Turkka ym. 2008, 96, 99.) Sosiaalisuuden oppiminen on vaatinut joukkueissa paljon työtä, koska osa lapsista ei osaa toimia ryhmässä. Joukkue toiminnan avulla lapsille on opetettu vastuun kantamista sekä omasta toiminnasta että tarvittaessa muiden toiminnasta. Joukkueurheilussa jokaisen tulee toimia yhdessä, koska hyvien tulosten saavuttamiseksi vaaditaan koko joukkuetta. Lapset ovat oppineet ymmärtämään vastuullisuuden kautta, että jokainen vastaa omista tekemisistään ja siitä mitä on tehnyt toisille ihmisille tai heidän omaisuudelleen. (mt., 99, 104–105.)

Icehearts-toimintamalli opettaa joukkueenjäsenille työnteoa. Lapset ja nuoret ovat huomanneet työnteon ja oppimisen suhteen ja sen, että heidän on harjoiteltava jotta voivat saavuttaa tavoitteensa. (mt., 100, 102.) Esim. motoristen taitojen kehittyminen vaatii paljon harjoittelua (mt., 109). Työnteon ymmärtäminen palvelee heitä myös muussa elämässä (mt., 100, 102). Urheilun avulla lapset ja nuoret ovat oppineet sääntöjä sekä ymmärtämään niitä myös pelien ulkopuolella. Icehearts joukkueessa puututaan aina sääntöjen rikkomiseen, jotta jokainen pelaajista oppisi noudattamaan sääntöjä myös arkielämässä. (mt., 103–104.)

Itsenäinen työnteko on lisääntynyt Ilkka ja Ville Turkan mielestä useilla pelaajilla. He ovat oppineet puhumisten, ohjaamisten ja kehotusten kautta huolehtimaan esim. lihaskunnostaan. Pojat ovat oppineet ymmärtämään itsenäisen työn merkityksen, mitä enemmän he harjoittelevat kotona sitä enemmän he myös kehittyvät. Joukkueen pelaajien kivun- ja stressinsietokyky on kehittynyt, mikä auttaa heitä myös arkielämässä, sillä he kestävät urheilun ulkopuolellakin tapahtuvia vastoinkäymisiä. (mt., 105–106.) Joukkue toiminnan avulla on pystytty vaikuttamaan positiivisesti lasten ylipainoon, yleiskuntoon ja arjessa jaksamiseen. Joukkue toiminta parantaa yleiskuntaa ja auttaa arjessa ja työssä jaksamisessa. (mt., 107.)

Omat tutkimustulokseni ovat osittain samansuuntaisia, mutta monia eri asioita on myös noussut esiin. Keräämäni tutkimustulokset olivat yleisesti samanlaisia, lomakkeiden vastaukset vastasivat toisiaan, joten puhun yleisesti tuloksista.

Ensimmäisellä kysymyksellä, ”Onko Jari Malmin lukuvuoden aikana järjestämällä toiminnalla ollut mielestänne vaikutusta eskariaarkeen? Miten?”, pyrin selvittämään yleisesti Iceheartsin järjestämän toiminnan vaikutusta esikouluarkeen. Iceheartsin järjestämä toiminta oli lyhyt hetki lasten päivästä, joten halusin selvittää toiminnan vaikutuksista yleisesti katsottuna. Toiminta oli aluksi erityis- hetki viikosta, mutta lukuvuoden aikana siitä tuli esikouluryhmille osa arkea. Tämä kysymys on laaja ja sisältää osittain muut kysymykset.

Kuva 2 Vaikutukset erikouluarkeen

Vastaajien mielestä sekä lapsille että esikouluarjelle on ollut hyväksi, koska säännöllisyydellään se on tukenut heidän arkeaan. Lapset ovat oppineet tietämään, koska on Icehearts päivä ja päivästä on tullutkin useimmille ns. Jarin päivä. Säännöllisyydellä on saatu taattua, että erilaisten taitojen opetteleminen ja kehittäminen on ollut jatkuvaa. Maanantai nähtiin hyvänä päivänä toiminnalle, koska useimmat lapsista olivat viikonlopusta levottomia ja toiminnalla pystyttiin rauhoittamaan heitä. Lapsille maanantai on yleisesti epätavallinen päivä, silloin heidän keskuudessaan esiintyy rauhattomuutta ja keskittymisongelmia (Zimmer 2001, 13).

Esikoulu arjessa on huomattu, että suurin huomattava muutos on tapahtunut ohjeiden kuuntelussa ja niiden noudattamisessa. Tämä on lisännyt luokassa rauhallisuutta, koska useimmat lapsista malttavat ottaa ohjeistuksen rauhassa vastaan. Tämä on helpottanut esim. tehtävien ja askartelujen ohjeiden antamista, koska lapset ovat huomanneet, että ohjeiden rauhassa kuunteleminen nopeuttaa toimintaan pääsemistä. Yhdessä Malmin kanssa teimme paljon työtä ohjeiden kuuntelun kanssa. Käytimme erilaisia keinoja, jotta saimme rauhoitettua tilanteet niin, että lasten huomio on meissä ja ohjeiden antaminen olisi mahdollista. Emme pitäneet kiirettä toiminnan aloittamisessa, koska pidimme tärkeänä, että lasten tulee kuunnella ensin ohjeet, jotta kaikille niitä ei tarvitsisi kertoa uudelleen.

Icehearts-toiminta on auttanut, erityisesti syksyllä, uutta esikouluryhmää ryhmäytymään. Lukuvuoden kestävä toiminta on tukenut ryhmäytymistä ja vahvistanut ryhmähenkeä. Lapset toimiminen yhdessä on helpottunut ja he ovat saaneet toisistaan kavereita. Ryhmäytymistä on edistetty erilaisten leikkien ja pelien avulla, joissa he ovat joutuneet tekemään yhteistyötä ja kommunikoimaan sen aikana.

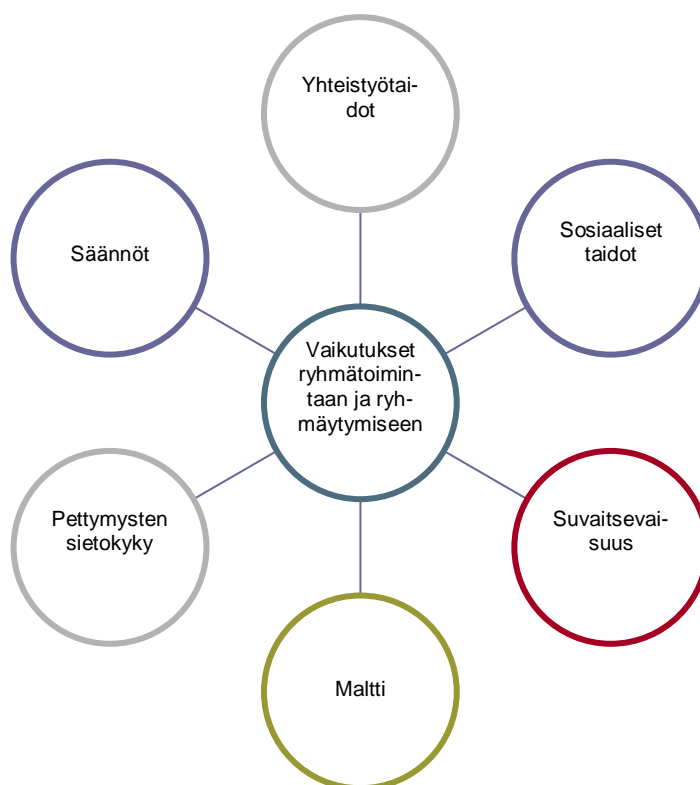
Vastaajien mielestä liikunnallisella toiminnalla ja onnistumisten kokemisella on pystytty rohkaisemaan ujojakin lapsia ja tämä on heijastunut myös päiväkodin arkeen. Heidän osallistuminen kaikkeen toimintaan rohkeammin on lisääntynyt. Ujojen lasten toimiminen toisten lasten kanssa ja uusissa tilanteissa on helpottunut. Lapsen ollessa ujo, ei tarkoiteta, ettei hän olisi kiinnostunut toisista. Ujolle lapselle sosiaaliset tilanteet saattavat aiheuttaa etäätymisen ja tilanteiden seu-

raamisen sivummalta, ne saattavat myös jännitystä ja sanattomaksi jäämistä. (Kelttikangas-Järvinen 2010, 41.) Lapsia on toiminnan aikana rohkaistu omaan tekemiseensä ja parhaansa yrittämiseen. Heidän yrittämiseensä ja onnistumiseensa on huomioitu kannustamalla, jotta lapsi itsekkin ymmärtäisi onnistuneensa. Annoimme lapselle henkilökohtaisesti ja koko ryhmän kuullen palautetta hyvästä suorituksesta, se saattoi olla onnistuminen leikissä tai oikea oppiminen käyttäytyminen tilanteissa.

Vastaajien mielestä on ollut hyödyllistä heidän toiminnan kannalta, kun he ovat pystyneet tarkkailemaan lapsia sivummalta Icehearts-toiminnan aikana. He ovat voineet tarkkailla lasten käyttäytymistä sekä yksilöinä että ryhmänä, se on antanut heille erilaisia näkökulmia lasten toimimiseen. Lukuvuoden aikana vastaajat ovat huomanneet kuinka paljon toimintaympäristö vaikuttaa lapsiin. Vaihtuvien toimintaympäristöjen erilaiset häiriötekijät vaikuttavat joidenkin lapsien toimimiseen. Vastaajat ovat huomanneet, että lasten yleinen levottomuus isossa liikuntasalissa aiheuttaa joillekin todella paljon vaikeuksia keskittyä omaan toimimiseensa, jolloin he aloittavat toisten häiritsemisen tai yleisen huonon käyttäytymisen. Kevään 2015 huomasin, että yleisiä piirteitä häiritsemistapoja olivat toisen kädessä roikkuminen, seuraaminen tai omien asioiden kertominen toisille lapsille.

Iceheartsin järjestämä monipuolinen toiminta on antanut vastaajille uusia ideoita heidän omaan työhönsä. Uudet leikit ja pelit on otettu mukaan osaksi esikouluarkea, lapset ovat alkaneet leikkimään niitä myös keskenään ilman ohjaavaa aikuista. Vastaajien tarkoituksena on opettaa leikit ja pelit myös nuoremmille ryhmille.

”Onko Iceheartsin järjestämällä toiminnalla ollut näkyviä muutoksia ryhmän ryhmäytymiseen/yhdessä toimimiseen? Mitä?”, oli tarkoitus keskittyä niihin asioihin joita henkilökunta oli havainnut ryhmäytymisessä ja ryhmässä toimimisessa. Tällä halusin selvittää, että onko Icehearts toiminnalla pystytty kehittämään lasten ryhmässä käyttäytymistä ja siinä toimimista.

Kuva 3 Vaikutukset ryhmätoimintaan ja ryhmäytymiseen

Lapsen kiinnostus ryhmätoiminnasta herää 6-9 vuotiaana. Heidän taitonsa toimia ryhmässä eivät kuitenkaan ole täysin kehittyneet ja tämän vuoksi toimiminen ryhmässä ei onnistu ongelmitta. Ryhmässä toimimista häiritsee lasten itsekeskeisyys. (Miettinen 1999, 15.) Osalla lapsista oli mielestäni ongelmia toimia isossa ryhmässä, jolloin levottomuus ja kova meteli häiritsivät heidän keskittymistään. Ryhmässä toimimiseen vaikutti myös toimintaympäristö. Mielestäni oli huomattava ero toimimmeko liikuntasalissa, jolloin äänentaso oli todella korkea vai pihalla missä äänen käyttäminen oli täysin erilaista.

Lasten yhteistyötaitoihin on vastaajien mielestä pystytty vaikuttamaan erilaisten pelien avulla. Lasten on helpompi selviytyä yhteistyötä vaativista tehtävistä. Heidän kommunikointinsa yhteistyötä vaativien tehtävien aikana on parantunut, mikä helpottaa toiminnasta selviämistä. Lapset ovat oppineet myös, että yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää pelata yhteen hiileen. Icehearts toiminnan alkaessa, syksyllä 2014, lapsille on ollut tärkeää saada toimia yhdessä parhaan kaverinsa kanssa. Toimintavuoden aikana tämä käytös on vähentynyt huomattavasti ja lapset ovat luoneet useampaan lapseen toverisuhteita. Toverisuhteiden kautta lapselle syntyy tunne siitä, että hän on osa ryhmää (Poikkeus,

1997, 123). Vaikka lapsille olisi ollut tärkeää saada toimia parhaan kaverinsa kanssa, emme kuitenkaan sitä aina mahdollistaneet. Mielestäni heidän osallistumisensa ja suorituksensa olivat parempia, jos he eivät olleet parhaan kaverinsa kanssa samassa joukkueessa.

Lasten sosiaalisten taitojen kehittämisessä vastaajat ovat huomanneet positiivisen muutoksen. Sosiaalisilla taidoilla tarkoitetaan kykyä selvitä sosiaalisista tilanteista ja kykyä toimia toisten ihmisten kanssa. Sosiaalisten taitojen peruspiirteitä ovat mm. taito solmia yhteys sekä olla oma itsensä toisten ihmisten kanssa, taito selvittää sosiaalisia ongelmia ja osata valita tilanteisiin sopiva ratkaisu sekä taito ymmärtää toista ja hänen mielipiteitään ja tunteitaan. Taitoihin kuuluu myös kyky asettua toisen asemaan, eli empatiakyky, sekä sympatiakyky, jolloin toisen kokemukset herättävät tunteita. Peruspiirteitä ovat myös toisten arvostaminen ja kunnioittaminen sekä toisten oikeuksien huomioiminen. Sosiaaliset taidot eivät ole synnynnäisiä vaan opittuja taitoja, jotka kehittyvät kokemusten ja kasvatuksen myötä. (Kelttikangas-Järvinen 2010, 17–18, 20–24.) Lasten sosiaaliset vuorovaikutustaidot kehittyvät toverisuhteiden kautta (Poikkeus, 1997, 122).

Lapsi oppii 3-6 vuotiaana käyttäytymismallit, jotka pysyvät hänellä läpi elämän. He oppivat toinen toisiltaan, joten tämän ikäisille sosiaalinen yhteisö on tärkeä. Liikuntatilanteet sisältävät usein tilanteita, joissa lapset joutuvat selvittämään ristiriitatilanteita, kommunikoidaan, omaksumaan erilaisia rooleja sekä päättämään yhdessä muiden kanssa säännöistä ja noudattamaan niitä. Tämän vuoksi liikuntatilanteet ovat kasvatukseen sopiva keino. (Zimmer 2001, 26–28.) Lapset löytävät keinon selviytyä tilanteista, joissa toimitaan muiden kanssa, mutta aikuista he tarvitsevat opettamaan mikä toimintamalli on eettisesti hyväksytty. Lapsella on usein tapana valita tehokkain keino selvitäkseen tilanteista, eli aggressio. Tämä on lapselle mieluisempi valinta, koska sillä voi selvittää tehokkaimmin tilanteen, kun taas sosiaalisesti rakentava käytös saavuttaa loppuratkaisun hitaammin tai se jää saavuttamatta kokonaan. Aikuisen tehtävä on käsitellä useita kertoja vastaantulevat tilanteet, jotta lapsi oppisi muuttamaan käytöstään ja valitsisi ennemmin sosiaalisesti rakentavan toimintatavan. (Kelttikangas-Järvinen 2010, 23–24.)

Oman vuoron odottaminen on ollut useille lapsille hankalaa. Heidän malttamattomuus on vähentynyt ja esim. ruokajonossa maltetaan odottaa rauhassa omaa vuoroa. Useille esikouluikäisille lapsille huomasin, että oman vuoron odottaminen luo suuria haasteita. Vaikka liityin toimintaan mukaan vasta tammikuussa ja töitä oman vuoron odottamisen suhteen oli jo tehty, niin jouduimme kuitenkin jatkamaan sitä koko kevään. Pyrimme luomaan toiminnassamme aina mahdollisimman lyhyitä jonoja, jos niille oli tarvetta, koska silloin omaa vuoroaan ei tarvinnut odottaa kauan. Oli kuitenkin positiivista huomata lukuvuoden loppupuolella, että suurimmalla osalla lapsista oman vuoron odottaminen alkoi onnistua.

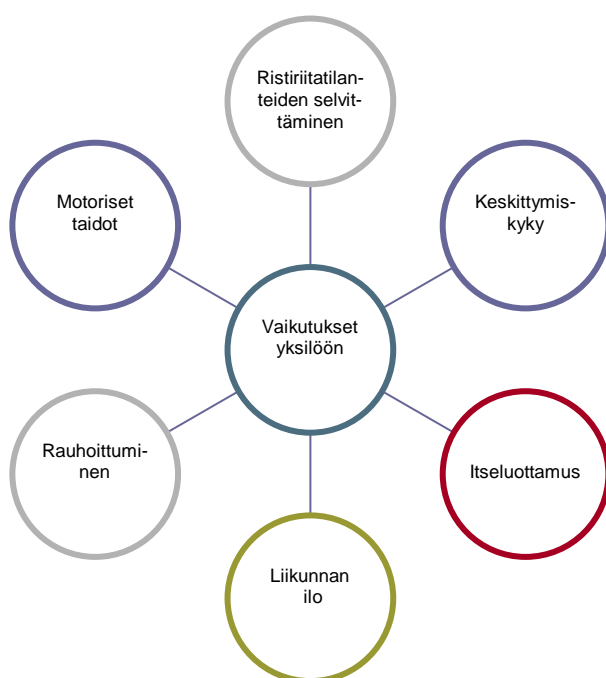
Vastaaajien mielestä lasten suvaitsevaisuus on kehittynyt. Lapset hyväksyvät jokaisen ryhmän jäsenen sellaisenaan kuin on sekä tukevat toinen toistaan ja hyväksyvät jokaisen hallitseman taitotason. He myös kannustavat ja auttavat toinen toistaan paremmin kuin aikaisemmin. Tämä on edesauttanut sitä, että jokainen lapsi uskaltaa osallistua kaikkeen toimintaan paremmin. Tyttöjen ja poikien välinen kuilu toimia yhdessä on pienentynyt. Tämä näkyy esikouluarjessa sillä, että tytöt ja pojat leikkivät ja pelaavat entistä enemmän keskenään. Suvaitsevaisuutta on Icehearts-toiminnan aikana kehitetty erityisesti aikuisen omalla esimerkillä. Ohjaajina pidimme jokaista lasta tasavertaisena ja kohtelimme kaikkia samalla tavalla. Aikuisen oma esimerkki on mielestäni suvaitsevaisuuden opettamisessa kaikista tärkein, lapselta ei voi vaatia suvaitsevaisuutta, jos ei itse toimi sen mukaisesti. Opetimme lapsille myös, että kenenkään osaaminen ei ole riippuvainen siitä, onko hän tyttö vai poika.

Lasten pettymysten sietokyky on toimintavuoden aikana kehittynyt. Lapsilla on ollut vaikeuksia hävitä tai epäonnistua, mutta sietokyky on kasvanut, sen jälkeen kun he ymmärsivät, että joka kerta ei voi onnistua tai voittaa. On tärkeää kokea voittamisen lisäksi myös epäonnistumisen ja häviämisen tunne, jotta voi oppia arvostamaan vastustajaansa (Miettinen 1999c, 126). Osalle lapsista häviäminen oli todella vaikeaa ja se heijastui heistä usein itkulla, suuttumuksella tai aggressiivisella käytöksellä välineitä tai toisia lapsia kohtaan. Vastaaajat olivat huomanneet, että tällainen käytös on vähentynyt huomattavasti. Iceheartsin järjestämässä toiminnassa lopputuloksella ei ollut merkitystä, vaan tarkoituksena oli keskittyä lasten suorituksiin ja onnistumisiin sekä muihin tilanteisiin ja tunteisiin mitä toiminnan aikana kohdattiin. Lapsille oli tärkeää voittajan tietäminen ja tä-

män vuoksi jouduttiin tilanteisiin, joissa joku lapsi suuttui toisten lasten provosoidessa. Nämä tilanteet täytyi joka kerta käsitellä uudelleen kertomalla lapsille millainen käyttäytyminen voittaessa/hävitessä tai onnistuessa/epäonnistuessa on hyväksyttyä.

Icehearts-toiminnan aikana käytetyt säännöt sekä peleissä käytetyt reilun pelin säännöt tukevat päiväkodin arkea, koska ne ovat heijastettavissa heidän omiin sääntöihinsä. Lasten kyky sekä ymmärtää että hyväksyä säännöt ja rajat ovat kehittyneet. Tämä on helpottanut esikouluarjessa toimimista, koska tilanteissa selviytyminen oikealla käytöksellä on kehittynyt ja väärin käyttäytymisiin joudutaan vähemmän puuttumaan. Lapset ovat oppineet ymmärtämään, että väärin toimimisella on aina jokin seuraus. Icehearts-toiminnan aikana kaikkiin tilanteisiin, joissa ei toimittu oikein, puututtiin. Tilanteissa ei kiirehditty vaan ne käytiin rauhassa läpi, jotta lapset ymmärtäisivät itse mikä oli väärin ja kuinka tilanteessa olisi kuulunut toimia. Tilanteissa ei keskitytty hakemaan syyllistä ja selvittämään vain hänen käyttäytymistään, vaan kävimme läpi jokaisen mukana olleen toimintatavan ja selvitimme yhdessä lasten kanssa oliko se oikea vai väärä.

Kolmannella kysymyksellä tarkastellaan muutoksiin, jotka ovat olleet havaittavissa yksittäisissä lapsissa. ”Mitä muutoksia teidän mielestänne on ollut mahdollista havaita yksilöissä?” Mielestäni yksilöissä oli havaittavissa suuria muutoksia, joten pidin tärkeänä selvittää tämän asian ammattilaisten näkökulmasta.

Kuva 4 Vaikutukset yksilöön

Yksilöissä on ollut tulosten mukaan havaittavissa itseluottamuksen kasvamista. He ovat oppineet luottamaan itseensä sekä omiin taitoihinsa, mikä on lisännyt rohkeutta kokeilla uusia asioita. Kevät lukukaudella peleihin ja muuhun toimintaan osallistumatta jättäminen tapahtui enää harvoin siitä syystä, että ei osaisi. Lapset eivät myöskään lannistuneet epäonnistumisista vaan maltoivat yrittää aina uudelleen ja uudelleen.

Osa lapsista ovat löytäneet liikunnan ilon Iceheartsin avulla. Erityisesti lapset, joita ei aikaisemmin liikunta kiinnostanut ovat innostuneet liikkumisesta. He, joita ei aikaisemmin liikunta kiinnostanut, käyttäytyivät toiminnan aikana huonosti, esim. häiritsivät muita tai käyttäytyivät aggressiivisesti toisia kohtaan, tai pyrkivät vetäytymään tilanteista syrjemmälle. Pojille oli yleisempää häiritä muita tönimällä tai lyömällä, mutta löydettyään liikunnan ilon ja itseluottamuksen kasvavassa on tämä käytös jäänyt kokonaan pois. Liikunnan ilon löytäminen on heijastunut myös esikoulupäivän aikana lisääntyneellä liikkumisella ja vapaa-aika harrastusten etsimisellä, osa lapsista on liittynyt urheiluseuroihin. Erityisesti tyttöjen lisääntynyt liikkuminen on ollut huomattavaa, ennen heidän aikansa kului esikoulupäivän aikana leikkien, mutta lukuvuoden aikana he ovat alkaneet ennistä enemmän pelaamaan pelejä sekä poikien että tyttöjen kesken. Lisääntyneen liikkumisen ansiosta lasten fyysinen jaksaminen on kasvanut, he jaksavat leikkiä ja pelata pitempiä aikoja väsymättä.

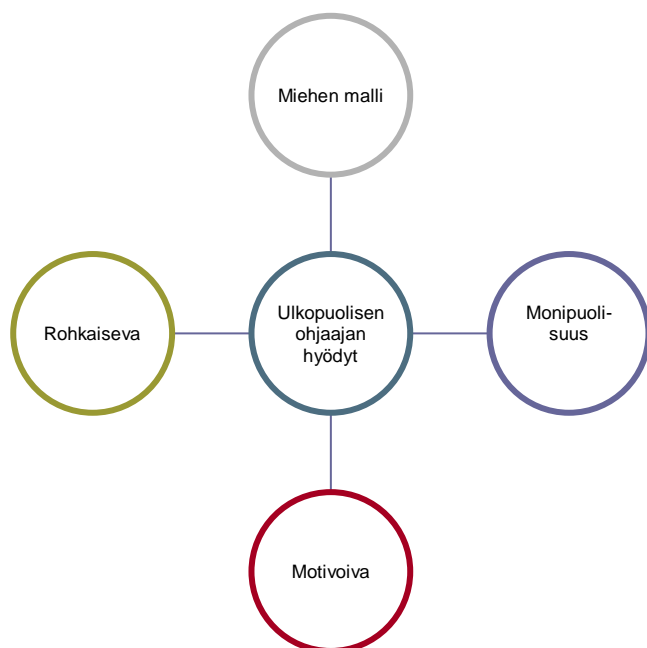
Yksittäisten lasten ristiriitatilanteista selviämistaidot ovat kehittyneet huomattavasti. Lapsella ei aina voi olla aikuinen mukana selvittämässä tilanteita, joten on tärkeää että lapset oppivat selvittämään tilanteet itse. Tämä on näkynyt lasten arjessa sillä, että kaikista tilanteista ei tulla heti kertomaan aikuiselle vaan tilanteita pyritään selvittämään omatoimisesti. Liian monen lapsen selvittäessä tilannetta kärjistyy tilanne sellaiseksi, että se vaatii aikuisen apua. Toiminnassamme pyrimme kehittämään tätä taitoa niin, että emme sekaantuneet jokaiseen erimielisyyteen vaan annoimme lapsille tilaa selvittää tilanteesta itse. Lasten pyytäessä apua tai tilanteen näyttäessä siltä, puutuimme siihen, mutta vain ohjaamalla ja neuvoa lapsia etenemään asiassa eteenpäin. Emme kuitenkaan ratkoneet lapsille tilanteita valmiiksi.

Vilkkaiden lasten käytöstä heikensi usein sekä ison ryhmän että tilan aiheuttama levottomuus. Käytöksellään he hakivat huomiota itselleen sekä toisilta lapsilta että ohjaajilta. Vastaajien mielestä vilkkaiden lasten toimiminen on helpottunut ja huomion hakeminen huonolla käytöksellä on vähentynyt. He ovat myös oppineet huomioimaan esikoulukavereitaan positiivisemmalla tavalla esim. kannustamalla tai oman vuoronsa antamisella. Toimiessani harjoittelussa ryhmien kanssa huomasin, että osalla lapsista oli tarve häiritä muiden lasten toimintaa esim. hihassa roikkumalla.

Icehearts toiminta on vastaajien mielestä kehittänyt todella paljon lasten motorisia taitoja ja keskittymiskykyä. Motoriset perustaidot kehittyvät 6-8 vuotiailla lapsille useiden toistojen kautta. Taitojen hallitseminen näkyy taitona osata soveltaa niitä eri toimintojen aikana. (Pönkkö & Sääkslahti 2013, 468.) Esikouluikäisen lapsen motorinen kehitys on kehittynyt niin, että hän osaa yhdistää esim. juoksemisen ja heittämisen. Tässä iässä myös lasten koordinaatio- ja hienomotoriset taidot kehittyvät. Nopeasti tapahtuvaa taitojen kehitystä auttaa lasten liikunnan ja leikin tarve sekä uteliaisuus. (Zimmer 2001, 62–63.)

Neljännellä kysymyksellä oli tarkoituksena selvittää ulkopuolisen ohjaajan järjestämän toiminnan vaikutuksia, ”Onko ulkopuolisen ohjaajan järjestämä ohjattu toiminta ollut mielestänne hyödyllistä lapsille? Miten?”. Lapset ovat tottuneet päiväkodissa tiettyihin toimintatapoihin. Erilaisten toimintatapojen oppiminen jo esikoulussa, voi nopeuttaa lasten tottumista tuleviin uusiin toimintatapoihin.

Lasten siirtyessä kouluun, sekä ihmiset että toimintatavat muuttuvat. Icehearts kasvattaja siirtyy lasten mukana peruskouluun, vaikkakin siellä hän keskittää toimintansa oman joukkueensa pelaajiin. Vastaajat uskovat, että useiden lasten siirtyminen peruskouluun helpottuu, koska heillä on koululla yksi tuttu aikuinen, johon voi turvautua.

Kuva 5 Ulkopuolisen ohjaajan hyödyt

Useimmista esikouluista mies ohjaajaa ei ollut lainkaan, joten tämän takia lapsille on vastaajien mielestä ollut hyödyllistä kun ulkopuolisena ohjaajana on toiminut mies. Osalta lapsista puuttui elämästään miehen rooli kokonaan, joten erityisesti heille on ollut hyödyllistä oppia myös miehen toimintatapoja. Ulkopuolinen ohjaaja on motivoinut ja rohkaissut lapsia liikkumaan. Monipuolinen toiminta on herättänyt monen lapsen kiinnostuksen liikuntaa kohtaan, sekä tuonut vaihtelua esikouluarkeen erilaisin leikein ja pelein. Vastauksissa tuotiin esiin myös vanhemmilta saatu positiivinen palaute, myös kotona on huomattu lasten kasvu ja kehitys, jota on Icehearts-toiminnalla edistetty.

Viidennellä kysymyksellä ”Olisiko teidän mielestänne toimintaa pitänyt kehittää?” halusin selvittää vastaajien näkökulmia toiminnan kehittämiseen.

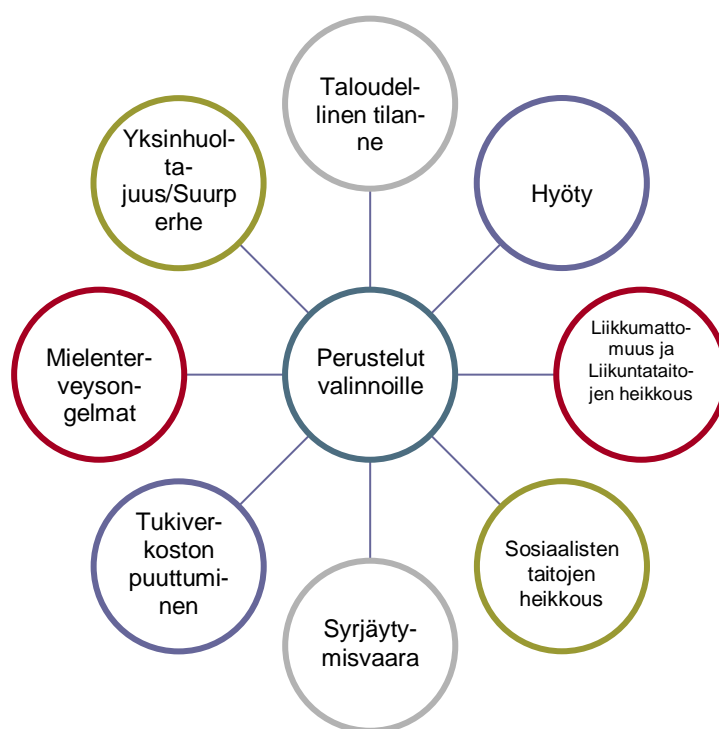

Kuva 6 Kehitettävää

Iceheartsin järjestämään toimintaan on oltu yleisesti todella tyytyväisiä, koska se on auttanut ja tukenut monipuolisuudellaan esikouluarkea ja tämän vuoksi suurin osa vastaajista ei osannut sanoa mitään kehitettävää. Toiminta on nähty hyödyllisenä, koska sen avulla on voitu kehittää lasten taitoja esim. sosiaalisia taitoja, joita he tulevat tarvitsemaan koulumaailmaan siirtyessään.

Kaksi vastaajista olisi toivonut toiminnan olevan entisestään monipuolisempaa ja heidän mielestään olisi ollut tärkeää, että liikuntahetkien jälkeen lapsille olisi pidetty loppurentoutus. Kehittämisideoita on kasvattajalle annettu jo toimintavuoden aikana ja ne on pyritty huomioimaan toiminnassa. Loppurentoutus todettiin mahdottomaksi, koska vain muutama lapsista pystyivät rauhoittumaan tilanteen vaatimalla tavalla. Iso liikuntasali vaikeutti myös rentoutumisen onnistumista.

Kuudes kysymys, ”Kuinka valitsitte pojat joita ehdotitte Icehearts joukkueeseen?”, oli Icehearts kasvattaja Jari Malmin toive, koska perusteluja valinnoista olivat olleet vähäisiä. Toiminnan kannalta oli mielestämme tärkeää selvittää millaisissa tilanteissa elämäntilanteissa olevia poikia joukkueeseen ehdotettiin.

Kuva 7 Perustelut valinnoille

Lasten jatkuvassa nousussa olevia ongelmia ovat huono keskittymiskyky, levottomuus ja motoristen taitojen heikkous. Motoriset vaikeudet liittyvät oppimisvaikeuksiin ja käytöshäiriöihin. Ne voivat johtua myös heikoista ystävä- ja perhesuhteista tai huonosta kasvuymäristöstä. (Miettinen 1999a, 63.)

Lähtökohtana vastaajilla on ollut lapsia miettiessään, että kuka/ketkä lapsista hyötyisivät Iceheartsin tarjoamasta tuesta ja avusta kaikista eniten. Osa vanhemmista on itse ollut heti syyslukukauden alkaessa yhteydessä päiväkotiin ja kasvattajaan ja osoittanut kiinnostuneisuuttaan jo toiminnan esittelyvaiheessa.

Yksinhuoltajien ja suurperheiden heikko taloudellinen tilanne oli yksi yleisimmistä syistä, miksi poikia ehdotettiin joukkueeseen. Taloudellisen tilanteen vuoksi perheet eivät pystyneet tarjoamaan lapselle mahdollisuutta harrastaa. Auton puuttuminen perheestä tai ajan vähyyks, voivat myös olla syitä miksi lapselle ei pystytä tarjoamaan mahdollisuutta harrastaa (Turkka ym., 2008, 24–27). Tuoterot lapsiperheissä ovat suuret ja heidän toimeentulonsa muihin kotitalouksiin

verrattuna on huonontunut. Syitä näihin ei ole ainoastaan työttömyys vaan asumiskulujen nouseminen, vähäinen koulutus, pätkätyöt, osa-aikaisuus ja pienipalkkaisuus ovat myös vaikuttavia tekijöitä heikkoon taloudelliseen tilanteeseen. (Määttä & Rantala 2010, 19.) Osa vähävaraisista perheistä pystyy tarjoamaan lapselleen mahdollisuuden harrastaa toimeentuloturvan avulla, mutta tätä mahdollisuutta eivät kaikki perheet pysty tästä tuestakaan huolimatta tarjoamaan. Tilanne saattaa aiheuttaa lapsessa eriarvoisuuden tunnetta, hänen verratessaan itseään ikäisiinsä lapsiin, jotka saavat harrastaa. (mt., 26.)

Useilta yksinhuoltajaperheiden lapsilta puuttuu miehen rooli elämästä, joten tämä oli yksi peruste ehdottaa poikia joukkueeseen, jotta he saisivat elämäänsä yhden aikuisen miehen roolin, joka pysyy heidän elämässään. Icehearts-toimintamallissa yksinhuoltajaperheiden pojat, joissa vain äiti on läsnä lapsen elämässä, saavat elämäänsä miehen, joka antaa omalla toiminnallaan pitkäkestoisien, turvallisten, paikalla olevan ja sitoutuneen mallin. (mt., 14.) Suurperheissä ongelma on vähäinen huomion saaminen, koska vanhemmilta saatu huomio jakaantuu usean lapsen kesken. Tämän vuoksi lapsi saattaa ajautua hakemaan huomiota kodin ulkopuolelta huonolla käytöksellä ja se huolettaa useita vastajia. Perheiden tukiverkoston puuttuminen tai vähyys aiheutti huolta vastaajissa ja he toivovatkin, että Iceheartsin avulla perheet tapaisivat samassa tilanteessa olevia perheitä ja pystyisivät sitä kautta alkamaan rakentamaan omaa tukiverkostoaan.

Perheissä olevat ongelmat esim. mielenterveysongelmat, olivat osa syynä miksi joidenkin poikien katsottiin tarvitsevan erityistä tukea elämässään. Vanhempien jaksamisen ollessa heikkoa ulkopuolisen henkilön tarjoama tuki arjessa olisi sekä lapsen että perheen kannalta tärkeää. Vanhempien hyvinvointi ja kotona arjen sujuminen vaikuttavat lapsen hyvinvointiin, kun taas vanhempien pahoinvointi heijastuu nopeasti lapsen toimimiseen. Lapsen hyvinvointiin ei vaikuta ainoastaan kotona tapahtuvat asiat, vaan kasvuympäristön, yhteiskunnan arvojen, toimintatapojen ja ilmapiirin vaikutus lapsen hyvinvoinnille ovat huomattavat. (Määttä ym. 2010, 23.) Lapsen ja vanhemman välinen kiintymys on yksi syistä, miksi vanhemmilla on vaikutusta lapseen. Vanhemmat voivat vaikuttaa lapseensa joko tietämättään tai tietoisesti. Lapset oppivat perheeltään esim.

sukupuoliroolit, parisuhde- ja kasvatustavan, työntekijän ja rahankäytännön mallit sekä vapaa-ajan vietto mallin ja asenteita ja arvoja. (Hurme 1997, 148–149.)

Liikuntataitojen heikkous ja liikkumattomuus on herättänyt huolta vastaajien keskuudessa. Taitoihin on pystytty vaikuttamaan jo vuoden aikana järjestetyillä toiminnalla, mutta joidenkin lasten riittämätön taso huolettii ja tämän vuoksi he tarvitsisivat lisätukea myös jatkossa. Minulla herätti huolta harjoitteluni aikana huomata lasten liikkumattomuus ja liikuntataitojen heikkous. Heidän löytäessään liikunnan ilon huomasin taitojen lisääntyneen kehityksen, koska he olivat alkaneet harjoittelemaan esim. jalkapalloa myös kotona.

Sosiaalisten taitojen heikkous oli yksi yleisimmistä syistä miksi poikien nähtiin tarvitsevan Iceheartsin tarjoamaa tukea. Taitojen heikkouden vuoksi vastaajat pelkäsivät, että ne voisivat aiheuttaa pojille tulevaisuudessa ongelmia. Kyky toimia ryhmässä ja huomioda toisia on osalle todella haastavaa ja sen uskotaan vaikeuttavan lasten siirtymistä koulumaailmaan. Ylivilkkaus oli yksi tekijöistä mikä vaikeutti poikien toimimista isossa ryhmässä, mutta myös liika syrjään vetäytyminen aiheutti joillekin vaikeuksia. Iceheartsin tarjoama tuki nähtiin näille pojille sopivaksi ja uskottiin että toimintamallin avulla pystyttäisiin kehittämään poikien sosiaalisia taitoja ja ryhmässä toimimista. Yleinen ylivilkkaisten lasten ongelma on, että he eivät kykene keskittymään ohjeiden kuunteluun eivätkä oman vuoronsa odottamiseen, epäonnistuessaan he myös löytävät helpommin syyntä muista eivätkä itsestään (mt., 27–28). Lapsen jääminen muiden lasten varjoon oli vastaajilla perusteena ehdottaa poikia joukkueeseen mukaan, kyseisillä pojilla oli usein huono itsetunto ja tämän vuoksi vastaajat pelkäsivät, että se voisi aiheuttaa vaikeuksia tulevaisuudessa. Lapsen kehityksen kannalta suurimpia riskejä ovat vertaisryhmästä ulkopuoliseksi jääminen, kiusatuksi tai torjutuksi tuleminen, kiusaajana toimiminen tai syrjään vetäytyminen. Ajan kuluessa tämän tyyppiset toverisuhdeongelmat aiheuttavat lapselle fyysistä, sosiaalista ja emotionaalista ryhmästä ulkopuolelle jäämistä ja sen nähdään lisäävän syrjäytymisriskiä tai syrjäytymiskierteeseen joutumista. (Laine, 2002, 19–20.)

Osalla pojista vastaajat ovat huomanneet syrjäytymisuhan vaaran, joten tällaisessa elämäntilanteessa olevat lapset nostettiin esiin, jotta tähän voitaisiin puuttua ajoissa ja ennaltaehkäisemään tilannetta. Syrjäytyminen ei tapahdu hetkes-

sä vaan pitkällisen prosessin myötä ja sen aiheuttajana ovat usein sosiaaliset ongelmat. Kun ihminen ajautuu näiden ongelmien takia yhteiskunnan valtavirran ulkopuolelle, voidaan puhua syrjäytymisestä. Lapsista puhuttaessa syrjäytymismääritelmän käyttämisestä on eriäviä mielipiteitä. Kuitenkin lasten heikot kasvuolosuhteet ja niiden pitkäaikainen vaikutus antavat syrjäytymiselle suuntaa, joten syrjäytymismääritelmän käyttö nähdään hyväksyttävänä. (Laine, 2002, 18.)

Kenelläkään ehdotetuista pojista ei ollut vain yhtä syytä, miksi heitä ehdotettiin joukkuetoimintaan mukaan, vaan syitä oli useampia. Useilla pojista oli myös oppimisvaikeuksia. Vastaajat toivoivat, että Icehearts-toimintamallin avulla poikien oppimisvaikeuksia voitaisiin tukea ja kehittää.

Kohdassa seitsemän, ”Muuta huomioitavaa?”, vastaajat saivat vapaasti kertoa asioita, jotka nousivat heidän mieleensä.

Kuva 8 Muuta huomioitavaa

Vastaajat antoivat Iceheartsin toiminnasta positiivista palautetta. Vanhemmilta saatu positiivinen palaute nostettiin myös tässä kohtaan esille. Lastentarhaopet-

tajat ja lastenhoitajat ovat saaneet paljon uutta tietoa liikunnan avulla kasvattamisesta ja ideoita sen suhteen, joita he aikoivat hyödyntää myös nuorempien lapsiryhmien kanssa.

Vastaajat pitivät tärkeänä, että tytöillekin saataisiin Ouluun oma joukkue. Heidän mielestään tytöt oireilevat yhtä paljon kuin pojat, mutta käyttäytyminen on täysin erilaista. Pojista oireileva käytös on helposti havaittavissa, mutta tytöt osaavat toimia niin, että sitä ei helposti huomaa, koska yleensä pojat ovat niitä jotka vievät kaiken huomion. Ongelmana on usein myös se, että pojat ovat valmiiksi silmä tikkuja ja jos tyttö aloittaa tilanteen kyseisen pojan kanssa, yleensä poika saa rangaistuksen, koska tytön tekemisiä ei ole edes huomattu.

5 KEHITTÄMISIDEA JA POHDINTA

5.1 Kehittämisidea

Seurattuani ja ollessani osallisena Iceheartsin järjestämää toimintaan Oulun muutamassa päiväkodissa havaitsin lapsissa todella paljon kehittymistä esim. sosiaalisissa taidoissa ja liikunnan ilon löytämisessä. Tulokset saavutettiin vähäisellä liikunnallisella toiminnalla viikossa, jonka Icehearts järjesti. En ole kuitenkaan tietoinen siitä, kuinka paljon liikuntaa lapsille järjestetään päiväkodin toimesta viikon aikana, kuulemani perusteella Iceheartsin järjestämä liikunnallinen toiminta oli ainoa liikunnallinen hetki viikossa. Mielestäni olisi tärkeää, että liikuntaa olisi lapsille ohjattuna esikoulussa useamman kerran viikossa. Icehearts kasvattajan mahdollisuudet käydä päiväkodeissa riippuvat hänen päiväkotien kokonaismäärästä, mitä useampi päiväkotitoiminta sitä harvemmin hän pystyy järjestämään toimintaa yhdessä paikassa. Mahdollisuudet riippuvat myös päiväkotien omasta aikataulusta, jos heiltä ei löydy aikaa, niin toimintaa on mahdotonta järjestää. Icehearts ei pysty keskittymään ainoastaan päiväkodeissa tapahtuvaan toimintaan, koska toiminta etenee joukkueen pelaajien kasvaessa ja siirtyessä nivelvaiheesta nivelvaiheeseen. Mielestäni Icehearts toimintaa seuranneet henkilöt voisivat päiväkodeissaan itse toimia Icehearts-toimintamallin mukaan, lapsen kasvua ja kehitystä edistääkseen.

Lukuvuoden loppupuolella Oulun kasvattajalle alkoi satelemaan kyselyjä päiväkotien henkilökunnalta, toiminnan jatkuvuudesta syksyllä. Vastauksena heille jouduttiin antamaan, että toiminta jatkuu, mutta lasten mukana ensimmäisellä luokalla ja siellä toiminta keskittyy Icehearts-joukkueen jäseniin. Kyselyistä ja keskusteluista ilmeni, että päiväkotien henkilökunta kaipaisi jatkoa toiminnalle, varsinkin kun osassa päiväkodeissa tiedettiin, että seuraavana vuonna esikouluun olisi tulossa lapsia, jotka tarvitsisivat erityistä tukea kasvussa ja kehityksessä. Mielestäni Ouluun olisi, tutkimuksen tulosten ja oman näkemiseni perusteella, todella suuri tarve useammalle joukkueelle ja kasvattajalle. Kyselyyn vastaajien ja omasta mielestäni Oulussa olisi tarvetta tyttöjoukkueelle. Icehearts toiminta on lähtökohtaisesti suunnattu pojille, mutta Suomessa on tällä hetkellä olemassa jo yksi Icehearts tyttöjoukkue. Oulussa havaitsimme sekä kasvattajan kanssa että päiväkotien henkilökunnan kanssa tyttöjen lisääntyvän erityisen tuen tarpeen. Tyttöillä on päiväkotien henkilökunnan mukaan lisääntynyt esim. oppimis- ja keskittymisvaikeudet. Tyttöillä on myös muita samoja vaikeuksia elämässään kuin pojilla, he eivät vain näytä sitä yhtä selvästi käyttäytymisellään kuin pojat.

Iceheartsin lähtökohtana on toiminnan keskittäminen aluksi tietylle alueelle, eli että alueella alkaisi vuosittain uusi joukkue. Tämä luo tilanteen, milloin kasvattajat toimivat samalla koululla ja heidän yhteistyönsä ja toisten tukeminen on parasta mahdollista. (Turkka ym. 2008, 16.) Ymmärrän toimintamallin idean keskittää toiminta samalle alueelle, mutta mielestäni toimintaa tulisi pystyä samalla sekä ylläpitämään alueella, mutta myös laajentamaan useammalle alueelle. Tähän tarvittaisiin suuremmat resurssit ja kaupungilta lisää tukea toiminnalle. Kaupungeissa erityistä tukea tarvitsevat lapset eivät keskity yhdelle alueelle, vaan heitä on ympäri kaupunkia, joten olisi tärkeää, että toimintaa pystyttäisiin laajentamaan niin, että se saavuttaisi mahdollisimman paljon lapsia. Tähän voitaisiin alkamaan pyrkimään silloin kun toiminta on saatu aloitettua kunnolla ensimmäisellä toiminta-alueella.

5.2 Pohdinta

Hieman kiireellisen aikataulun vuoksi oli tärkeää saada nopeasti kerättyä kyselyyn vastaukset, jotta Icehearts saisi ne käyttöönsä jo seuraavaa tapaamistaan varten. Aluksi epäröin, että onnistunko keräämään tarvittavia tietoja. Kyselyä suunniteltaessa lähtökohtanani oli ajatus siitä, että mitä kaupunginvaltuusto mahdollisesti haluaisi tietää ja mikä saisi heidät tukemaan Oulun Icehearts-toimintaa entistä enemmän. Yhteistyössä Oulun kasvattajan kanssa totesimme, että valituilla kysymyksillä saisimme selville tärkeimmät asiat, jotka mielestämme edistäisivät Oulun Icehearts-toimintaa. Mielestäni kyselylomakkeen suunnitteluun olisi pitänyt käyttää enemmän aikaa. Onnistuin keräämään tarvittavaa tietoa, mutta kysymykset olivat liian päällekkäisiä ja kattoivat samoja asioita. Tämän vuoksi vastauksissa oli todella paljon päällekkäisyyksiä, eli samat asiat toistuivat monessa kohdassa. Se loi haastetta myös vastausten kokoamisessa, koska pyrin siihen, että yhteenveto ei toistaisi itseään.

Opinnäytetyötä tehdessäni ymmärsin, että tutustuminen aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen ja erityisesti tutkimuskirjallisuuteen olisi pitänyt aloittaa ajoissa, sekä tutustuminen valmistuneiden opinnäytetöihin. Aloitin tutkimuksen suorittamisen, ennen kuin minulla oli tarpeeksi tietoa siitä kuinka se tulisi toteuttaa. Vasta kyselyn toteutettuani aloitin kirjallisuuteen tutustumisen ja silloin huomasin, että asioita olisi voinut tehdä toisella tapaa, mutta samalla myös huomasin, että olin osannut toimia oikealla tavalla. Icehearts-toimintamalliin ja järjestön toimintatapoihin olin tutustunut kevään aikana kirjallisuuden, toiminnan ja Malmi-avulla. Opinnäytetyö oli mielestäni helpompi aloittaa kun tilaaja ja sen toimintamalli olivat valmiiksi tuttuja. Muiden kaupunkien Icehearts-toimintaan tutustuin kirjallisuuden ja Malmilta saadun tiedon avulla, joten olin saanut konkreettista tietoa toimintamallin hyödyistä sekä lapselle että kaupungille. Tämä loi itselleni ajatusta siitä, mitä hyötyjä olisimme saaneet mahdollisesti saavutettua ensimmäisen toimintavuoden aikana.

LÄHTEET

Hurme, Helena 1997. Perhe kehityksen kontekstina. Teoksessa Teoksessa Lyytinen, Paula & Korhonen, Mikko & Lyytinen, Heikki (toim.) Näkökulmia kehityopsykologiaan. Helsinki:WSOY 139-156

Icehearts 2015a Icehearts. Viitattu 16.6.2015
<http://www.icehearts.fi/icehearts.html>

Icehearts 2015b. Lasten arki. Viitattu 16.6.2015 <http://www.icehearts.fi/lasten-arki.html>

Jaakkola, Timo, Liukkonen Jarmo & Sääkslahti, Arja (toim.) 2013a Esipuhe. Teoksessa Jaakkola, Timo, Liukkonen Jarmo & Sääkslahti, Arja (toim.) Liikuntapedagogiikka. 1.Painos. Jyväskylä:PS-Kustannus. 12-16

Jaakkola, Timo, Liukkonen Jarmo & Sääkslahti, Arja 2013b. Johdatus liikuntapedagogiikkaan. Teoksessa Jaakkola, Timo, Liukkonen Jarmo & Sääkslahti, Arja (toim.) Liikuntapedagogiikka. 1.Painos. Jyväskylä:PS-Kustannus 17-27

Keltikangas-Järvinen, Liisa 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. Juva:WS Bookwell Oy

Laakso, Lauri, 2007. Liikuntakasvatuksen ja liikuntapedagogiikan perusteet. Teoksessa Heikinaro-Johansson, Pilvikki & Huovinen, Terhi (toim.) Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. 2.Painos. Helsinki:WSOY

Laakso, Lauri 2009. Liikuntaan kasvattaminen. Viitattu 6.9.2015
http://www.edu.fi/teemat/laatuoliikuntakasvatukseen/mita_liikuntakasvatus_on/liikuntaan_kasvattaminen

Laakso, Lauri 2010a. Mitä liikuntakasvatus on. Viitattu 6.9.2015
http://www.edu.fi/teemat/laatuoliikuntakasvatukseen/mita_liikuntakasvatus_on

Laakso, Lauri 2010b. Liikunnan avulla kasvattaminen. Viitattu 6.9.2015
http://www.edu.fi/teemat/laatuoliikuntakasvatukseen/mita_liikuntakasvatus_on/liikunnan_avulla_kasvattaminen

Laine, Kaarina 2002. Lasten syrjäytymisriskit. Teoksessa Laine, Kaarina & Neitola, Marika (toim.) Lasten syrjäytyminen päiväkodin vertaisryhmästä. Turku. 18-31

Lintunen, Taru 2007. Liikunta terveyden edistäjänä. Teoksessa Heikinaro-Johansson, Pilvikki & Huovinen, Terhi (toim.) Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. 2.Painos. Helsinki:WSOY

Miettinen Pauli 1999a, Psykomotoriikka – tukee lapsen kokonaiskehitystä. Teoksessa Miettinen, Pauli (toim.) Liikkuva lapsi ja nuori. Lahti:VK-Kustannus Oy. 63-74

Miettinen, Pauli 1999b. Lapsen elimistön kasvu ja kehitys. Kasvun yleispiirteet. Teoksessa Miettinen, Pauli (toim.) Liikkuva lapsi ja nuori. Lahti:VK-Kustannus Oy 12-18

Miettinen Pauli 1999c. Liikunnan ja urheilun merkitys kasvavalle lapselle. Teoksessa Miettinen, Pauli (toim.) Liikkuva lapsi ja nuori. Lahti:VK-Kustannus Oy 125-149

Määttä, Paula & Rantala, Anja 2010. Tavallisen erityinen lapsi. Yhdessä tekemisen toimintamalleja. Jyväskylä:Ps-Kustannus

Nuorisuomi 2015. Sanasto. Viitattu 6.7.2015

http://www.suunnittelenliikuntaa.fi/NuoriSuomi/Evaita_ohjaamiseen/nuorisuomi/Sanasto/

Opetushallitus 2012. Liikunta ja oppiminen. Viitattu 6.9.2015

http://www.oph.fi/download/144263_Liikunta_ja_oppiminen_tiivistelma_2.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Lasten ja nuorten liikunta. Viitattu 6.9.2015.

http://www.minedu.fi/OPM/Liikunta/kansalaistoiminta/lapset_ja_nuoret/?lang=fi

Poikkeus, Anna-Maija 1997. Lasten toverisuhteet ja sosiaaliset taidot. Teoksessa Lyytinen, Paula & Korhokangas, Mikko & Lyytinen, Heikki (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Helsinki:WSOY 122-138

Pönkkö, Anneli & Sääkslahti, Arja 2013. Liikuntapedagogiikka varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Jaakkola, Timo, Liukkonen Jarmo & Sääkslahti, Arja (toim.) Liikuntapedagogiikka. 1.Painos. Jyväskylä:PS-Kustannus 460-481

Ruokonen, Inkeri & Rusanen, Sinikka 2009. Esteettinen kasvattaja kulttuurisena kasvattajana. Teoksessa Ruokonen Inkeri, Sinikka Rusanen, Anna-Leena Välimäki (toim.). Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa- iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Viitattu 3.9.2015 <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201205085414> 10-15

Suomen Sydänliitto ry 2015a. Alle kouluikäisten lasten liikuntasuositus. Viitattu 6.9.2015

<http://www.sydanliitto.fi/alle-kouluikaisten-liikuntasuositus#.VexPWpdTBGk>

Suomen Sydänliitto ry 2015b. Mitä alle kouluikäisen lapsen liikunta on? Viitattu 6.9.2015.

<http://www.sydanliitto.fi/alle-kouluikaisten-lapsen-liikunta#.VexTwJdTbGk>

Toivanen, Tapio 2009. Draamakasvatuksen mahdollisuudet varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Ruokonen Inkeri, & Rusanen, Sinikka & Välimäki, Anna-Leena (toim.). Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa- iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Viitattu 3.9.2015 <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201205085414> s. 30-35

Turkka, Ilkka & Turkka, Ville 2008. Icehearts- joukkue kasvun tukena.1.Painos Jyväskylä: PS-kustannus

Valli, Raine 2010a. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. 3.Painos Jyväskylä: PS-Kustannus. 103-127

Valli, Raine 2010b. Vastaja asettaa tulkinnalle haasteita. Teoksessa Aaltola, Juhani & Valli, Raine (toim.). Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. 3.Painos Jyväskylä: PS-Kustannus. 236-250

Vehkalahti, Kimmo 2014. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Oy Finn Lectura ab

Zimmer, Renate 2001. Liikuntakasvatuksen käsikirja- Didaktis-metodisia perusteita ja käytännön ideoita. 1.Painos Helsinki:LK-KIRJAT

LIITTEET

KYSELY ICEHEARTS TOIMINNASTA

Hei,

Teen opinnäytetyötäni, Humanistiseen ammattikorkeakouluun, yhteistyössä Suomen Icehearts ry:n kanssa edistääkseni ja kehittääkseni Oulun Icehearts joukkueen tilannetta.

Tämän kyselyn pohjalta teen opinnäytetyöni, jonka tarkoituksena on selvittää onko Iceheartsin järjestämästä liikunnallisesta toiminnasta ollut hyötyä ja/tai haittaa lapsille ja kuinka muutokset ovat näkyneet.

Opinnäytetyön avulla saatua tietoa on tarkoitus hyödyntää Oulun kaupungin valtuustolle tehtävässä informaatioissa. Tällä tavalla pyritään saamaan kentältä tieto päättäjille, jotka ratkaisevat toiminnan jatkosta. Yksittäisiä vastauksia ei tulla käsittelemään julkisesti, vaan niistä kootaan yhteenveto opinnäytetyöhön.

Vastaukset ovat avoimia, jolloin te voitte kirjoittaa kaikki mieleen tulevat asiat aiheeseen liittyen. Vastauksia on mahdollista jatkaa lomakkeen toiselle puolelle, tämä vain tulee merkitä selvästi. On tärkeää huomioida sekä koko ryhmässä, esim. ryhmän toimimisessa ja muiden huomioonottamisessa, että yksilöissä, esim. onko ujoista tullut rohkeampia, tapahtuneet muutokset. Huomatkaa, että muutokset sekä eskariarjessa että liikuntatunneilla ovat tärkeitä huomioita.

Vastaukset tehdään nimettömänä, joten näistä ei selviä vastaajan henkilöllisyys. Kenenkään lapsen nimeäkään ei tule tuoda esille vaan puhutaan yleisesti tytöstä, pojasta tai lapsesta.

Kiitos vastauksista!

4. Onko ulkopuolisen ohjaajan järjestämä ohjattu toiminta ollut mielestänne hyödyllistä lapsille? Miten?

5. Olisiko teidän mielestänne toimintaa pitänyt kehittää?

6. Kuinka valitsitte pojat joita ehdotitte Icehearts joukkueeseen?

7. Muuta huomioitavaa?